

Nem kell táblabíró politika.

Lapunkra előfizethetni jövő év január 1-től Budapesten házhozordva félévre 5 ft, postán borítékban hatszor küldve 6 fpp.

Helyben egyedül a kiadóhivatalban fizethetni elő, vidéken minden posta hivatalnál.

Hónapos előfizetést csak helyben, s a hónap első napjától számítva 1 forintjával fogadunk el.

Hirdetések egy háromszor hasábozott sorért, vagy ennek helyéért 2 kr pp. fiztetetik.

Pest, december 22.

Felső táborunknál semmi változás nem történt. Az ellenség úgy látszik igen érzékenyen ögető meg körmeit.

Képzeljék mennyire telebeszélék fejtét annak a brave Armeenak a bottás előtt, hogy mint fognak előlük a magyarok megfogni, s mint ülnek meg a Karácson ünnepeit Pesten.

Igen, majd ha fagy, még jégre is mehetnek, s megeshetik, hogy a Kristbaumra egy két mákvirágot is szolgáltathatnak Görgőinknek.

Már mi isten bizony, soha jobb reménnyel házáuk jövője iránt nem voltunk, mint jelenleg.

Minket nem a mosoni győzelem, nem 6000 elbíresztelt lovasnak olly botrányos henythomlokai megszaladása örvendeztet meg annyira, hanem jellemet biztosít a pahrendorfi a n. szombathi csata és veszteség, biztosít sz, hogy 1700 ifju katona 15 ezer zsoldos előtt áll meg s 500-nyi veszteséggel az ellenség pusztítása közben vágja ki magát, mint N. Szombathnál és biztosít sz, hogy egy honvéd zászlóalj, két nehéz lovas ezred attaqueját szuronyt szegszve veri, kergeti vissza, túl vágván magát az ellenség gyűrűjén, melly körülölelve; mint Pahrendorfnál.

Ez biztosít, ez ad terményt nekik, hogy e haza, melly így fiaiktól védetik, csak győztes lehet, hogy e nemzet, melly így küzd léte és szabadsága mellett, el nem veszhet.

Mutasson nekünk valaki dicsőségesebb időszakot egy nemzet életében, a szabadság, haza szeretet és szilárd elhatározást illetőleg, mint a miénk, napjaink.

Mutasson egy időt, mellynek magasztos eseménye nagyszerű jelenetei olly gyorsan követték egymást, mint most nálunk.

Mutasson példát huszáraink önzés nélküli háza szeretetéhez, foghatóbb hősiesség elszánást,

mint a veres sapkásoké, dicsőbb veszteséget, mint a nagyszombathiaké és pahenderfiaké?

És mégis nem szégyenli némelly kétkedni szent ügyünk diadala felett, mellyet elhagyni, melly felett kérolege gyezkedni, elég gyáva volna.

Istenünkre, ha illy nemzet, ennyi elszántsággal, ennyi tettkezséggel és valódi hazaszretettel élni nem tudna, szabadságát kivívni biztosítani képtelen volna, ugy kétségbe kellene esnünk az isten igazsága felett, s azt kellene hinnünk, hogy ellenünkben a pokollal szövötközött.

Görgei nejt hívja fel lakni magához.

E tényben a győzelem biztosítéka fekszik.

Caernátoni.

Une affaire tenébreuse.

Ma reggel egy ismeretlen nő jött lakomba. Arcza nem volt szép, sőt ha gyöngédtelenséget akarnék elkövetni, rútának is mondhatnám. Toiletteje nem volt nagyon csinos, sőt udvariatlan szemek szuratosnak is tekinthették volna, s hangja, midőn megszólalt nem volt ezüstcsengésű, sőt valamely kényes fülek rekedtnek is találták volna. Mind e mellett volt e nőben valami különös, valami rejtélyes vagy mint Sue mondani szereti quelque chose de diabolique, melly benne kimagyarázhatatlan kíváncsiságot gerjesztett fel.

E nő komáromi kaszás léptekkel jött felém, ki íróasztalom előtt ülve rábámulék, s nem várva kínálást, s minden előleges üdvözlő szót feleslegesnek tartva, magát egy homzám közel álló fauteuilbe veté, melly alatta fájdalmas nyikorgásban ereszté ki panaszát e nem várt vendég iránt.

Én bár előbb némileg megütődtem is e különös jeleneten, perczenként nagyobbodó tudavágygyal lesém, hogy hát mi lesz már ebből.

Végre nagy köpenye alul, mellyet gondosan, öszvevonva tartott egy hat csomagot vőn elő, mellyeket feltartva így szóllott:

„Ime hat irattekercs, mindenik hatvanhat levélből álló; akarja-e ön szavát adni rá, hogy ezeket a Marczius 15-dikében időnként közrebocsátja. Ha szavát adja ön, itt vannak a tekercsek.

„Ma belle amie“ felelék helyemből felkelve s hozzá közeledni akarva — ez....

„Ne tovább, maradjon helyén, dörge előmbé olly parancsoló hangon, hogy önkénytelenül ismét leülék, annyival inkább, mert a kinézés, mint már mondám, nem igen volt attraetlotermészetű.

„Szép stranieram — folytatám ismét szavaimat ülő helyzetben — bár mennyire biztosít is

kegyednek ajánló külseje, és megnyerő modora, e tekercsek belfoglatatjának kincseről, de azoknak közlését, így a hivvikiis anyival kevésbé ígérhetem meg, mert.....

Itt azonban ajkaimon elhalt a szó, szemeim nem tudtak pillantani, s bámulásokban meredten állottak, az ismeretlen nő tagadó válasza szomra annak végét be sem várva, a tekercsek kettejét elnyelé, igen elnyelé.

E váratlan esemény által elakadt szavaim fonalanak felvetése előtt így szóla hozzám, még sokkal rekedtebb hangon:

„Ime négy tekercs, mindenik negyven négy levélből álló, akarja-e ön szavát adni rá, hogy ezeket a Marczius 15-dikében időnként közrebocsátja? Ha szavát adja ön, itt vannak a tekercsek.

„Iwünsch' avohl g'speist zu haben, felelék ámultamból magamból térve, s a különös reggelizés által — melly az én kávémná minden esetre jobb lehet — vigkedvűvé tételve — ámbár látom is, hogy a tekercsek megemészthetők, de Páfi barátom megegyezése nélkül szavamat ennyi irat közzé tételére még sem engedezhetem. Legyen ön szives holnap.....

Itt ismét elakadt, mert az óránybillanás két tekercset nyelt el.

„Sacrebleu asszonyom muss Ihnen gar zu gut g'schmökt haben; folytattam, most már egy kissé megszokva a speiszettelt.

„Ime két tekercs mindenik huszonkét levélből álló, akarja-e ön, kiadásukra szavát adni?

„Az ördögbe is, mérsékelje kegyed egy kissé ötvágyát, mig felelhetek.“

„Szavát vagy...“

„Legyen, szavamat adom,“ — riadék ködbe, felé ugorva, mert keze már a utósó két tekercset is igen gyanúsán emelgeté szája felé.

„Itt van két tekercs, kétszer huszonkét levéllel.“

„De hát már most, kérem, kihez legyen szerencsém, nem azért, mintha sajtóper miatti félelemből kívánnám tudni nevét (mert hiszen, hála az égnek! nem élünk Batthyáni-ministerium alatt,) hanem mert a gastronomiából kegyed olly kitűnő mutatványt adott, mellyből magam is szeretnék valamit profiterozni, miután minden héten kétszer a Munkások ujságát szoktam olvasni.“

„Az én nevem Camarilla.“

„Brrrrr!“ vaczogtak össze fogaim, s hunyódtak le szemeim, mellyeket midőn ismét felnyiték, a már most igen is ösmertes nő sehol sem volt, csak roppant swarzelb-bélésű köpenyét hagyá fauteuillemben, s a két tekercset kezeim közt.

Mit volt tenni? a köpenyt, melly igen jól for-

gatható, elküldém egy képviselőnek, ki valahányszor győzelmi hírt hallt, mindig pörgekalapot visel, s valahányszor veszteségünkről értesül, mindannyiszor magastetejűt tesz fel, vagy hogy elöttem a jó és rossz hírekre nézve nálánál jobb barometrumot nem ösmerek

A tekintseket pedig felbontám. Az egyiknek boritéka alatt egy czédulán e szavak állanak:

Szerelmes levelek.

A második tekercsben pedig illy utasítás van: Levelei és más irományai egy vakonszületett süketnémának.

Ventre de bichel gondolám III. Henrikkel a tréfa még nem lesz rossz, s mint a féle ember, ki a szerelmet csak hiriből ismeri, legelőbb is a szerelmes leveleket kezdém bontogatni, és olvasám, hogy.....

De ne anticipáljunk. Szavamat adva, ugy is mind a két tekercs foglalatját közzé kell tennem, ha csak Pálfi barátom azt nem mondandja, hogy a camarillának adott szó nem kötelez, s így olvasóimat a két tekercs speisolásától fölmenti.

Azonban ezt fel nem tőve róla, a levelek közlését, holnap mindjárt megkezdem, s pedig mint-hogy a tekercsek foglalatját összehavaram péle-méte fogom őket adni.

Tehát holnap jön az első szerelmes levél. Kitől és kihez egy kissé nehéz leend ugyan eltalálni, mert mindenütt csak kereszt nevek olvashatók, azonban hozzávetőleg csak rájöhét az ember, kivéve néhány nagyon rejtelmest, melyeket később fogok közleni.

Szép olvasnóim pedig vigyázzanak, mert a levelek közt tán sajátjaikat és legtitkosabb titkaikat is fogják találni, melyeket minden delicatessedaczára, közölni, szavamat adtam.

Csernátóni.

Budapest, december 20.

Barátom Berti!

Damjanics hős karjával babért babérra fűz homlokára, — diadalt diadalra viv ki a nemzet részére!

Ez igen szép, és igen jó dolog.

És Damjanicsra nézve annyival szebb és jobb, mert bebizonyítja: mikép akkor, midőn függetlenségünk támadtatik meg, nincs előtte semmi szent más, mint a szabadság, a függetlenség. Damjanics, hogy velünk együtt szabad és független lehessen, testvéreit irtja, mert szabadságunk orgyilkosaiul engedék magukat felbérelni.

Szebb dicséretet honpolgárról nem lehet mondani. Sok illy bajnokot adj magyarok istene!

De én tulajdonkép most nem Damjanicsot akarom dicsérni — ámbár isten látja lelkemet, mily örömmel teszem!

Görgei visszaverte a német vérebekeket — ez is szép és jó is! —

Bem Erdélyben mind inkább belebb megy, s biztosította a kormányt, hogy Erdélyt visszafoglalandja!

Ez mind igen szép, s az embernek igen jól esik tudni.

Valóban a jó hírek bűvös hatással vannak az emberekre — de annyira: mikép azon spectabilisek, kik még tegnap Görgeinek Mosonyban létét hallván, conamore arról beszélgettek, millyen jó lenne Ferencz Józsefet megkoronáztatni, — ma már respublicáról lármáznak, mert Görgei győzött. Az ember pünkösödöt lát egyszerre karácson helyett az emberek arczán!

Hanibál Carthagója eltörültetett, mert a canaei ütközet után az elbizott hadvezér, a helyett, hogy Rómának ment volna, a legyőzött equesek vékával mért gyűrűiben gyönyörködött.

Eldődünkben is mindig az volt hibánk, hogy ha valami kis győzelmeckét vívtunk ki, addig ringattuk magunkat a győzelmi mámorban, míg a győzelem gyümölcse elrothadt.

Már én nem tehetek róla, hogy Bezerédi Pistikának tökéletes contrariuma vagyok, az az pessimista, — de én nem tudok lelkes bajnokink eddigi győzelmeinek annyira örülni, mikép elfeleddessem, hogy még nem ugrotuk át az árkot.

Sőt én azt hiszem, hogy közelg az óra, mellyben meg fog huzatni a lélek harang.

Hiszem azt is, hogy a halott nem mi leszünk, kinek váltáságért a harang majd megkonduland.

De azt hiszem és vallom, mikép itt az idő megmutatni a magyarnak, hogy méltó ifju szabadságára.

És azért hozzátok van pár szóm fiúk, hősei a martiusi napoknak. Ti romlatlan szívű fia a szabadságnak.

Ti meg fogtok engem érteni barátim! hiszen lelketek az én lelkem, szívetek az én szívem, s véretek az én vérem is!

Ébren és készen legyünk.

Fegyverre minden ép kar.

Elibe, nyakára ha kell ama hitvány ebeknek, kik vérünket, életünket szomjuhozzák, — kik elég nyomorultak megbecsteleníteni magukban az ember nevet — arczukon az isten képét — mert szabadságot indultak rabolni atyáskodási álarcz alatt — istennek legszebb kincsét — magát az istenséget — mert a legtisztább szabadság az isten.

Fel fiúk! Feledjék egy időre, hogy férjek, apák, fiúk, testvérek, szeretők vagyunk, — feledjék az életet, a világot, feledjünk mindent, mint feledni szoktuk, midőn szívünk kedvesét tartjuk átkulcsolva. —

Hiszen szívünk, lelkünk kedvesét, bálványát a 300 éves fogságból kiszabadított szabadságunkat akarják visszarábolni — békóba verni — s vele mindenünket legyilkolni; — ezt ne feledjék.

Ne feledjék, mikép a rab, kiben isten szabad lelkét lehelte, — ha sikerült bilincseit szétzúzni, s a falat, melly őt isten szabad légétől elzárta, — széttörni, ha ellentállásra talál a szabadban — nem mehet börtönébe vissza, hanem szétzúzza, ki utját állja — vagy meghal, de szabadon.

Mi vissza nem mehetünk többé.

Tizennégy milliónyi testvért hurczolnánk magunkkal a zsarnok kintados börtönébe — és a sirhalmaink felett megnövendő fűszálak utódaink átka szellemében fognának lengeni.

Ezt ne feledjék, és végre

Azt, hogy magyarok vagyunk, kiket, hogy isten ellenségeink ostoratul, de nem rabságra teremtett — bizonyítja ezred éves nemzet életünk.

Ne feledjék barátim! — hogy széles e világon még csak egy embert neveztek harcban isten ostorának, és ezen ember magyar, — ő s eldődünk Atila volt. —

Istennek ostora kezünkben van barátim! ügyünk szent igazsága! — csak elszánt akarat kell sujtani — bizalom Kossuthban és Görgeiben — és összetartás, miszerint ezekre szaporodjanak pár óra alatt karjaink — és eltiporjunk e tolvaj söpredéket — a mivel világot emez undok szeméjét — mikép hitványságának bűnézetében nem fog soha eszébe jutni, a magyar szabadság szent templomának küszöbéhez szentségtelen lábakkal közelíteni.

Rákóczi.

Erdély sorsa, eleste után.

VI.

Pest, dec. 21.

Utóbbi cikkünkben mondók, mennyire desperatus Erdély helyzete, tekintve jövőjét, mellyet saját fiai megmenteni, s a gyalázat éje után, fényes nappallal megvilágítani bizonytal nem fognak.

De jelenében is nagyon szomorú állapotban van Erdély, azon állapotban, melly az ellenség által meghódított országokat érni szokta.

Magyar ajku városainak népe lefegyvereztetett. Ha akarnának is saját s hazájok védelmére felkelni, nincs, mivel megboszúlják magukat ellenségeiken.

Tudjuk, hogy pl. Enyed népe legnagyobb részint kibujdosott, akkor, midőn onnan minden fegyveres erő, a Kolozsvártt székező hadi tanácsnak, árulás és rossz akarat, vagy legalább ügytelenség és hibás tervezet sugalta parancsolata szerint, Kolozsvárra vitetett; mert ökkor e virágzó város, melly a magyarságnak azon vidéken központját tevé, s melly addigél számos kicsapások által nagy károkat okozott az ellenséges oláhtáborokban — minden védelmi erőtől megfosztatva, a fenyegető oláhság torkába esvén, a védelem nélkül maradt nők, öregek, gyermekek, házaikat s minden birtokukat elhagyni s Kolozsvárra menekülni kényszerültek. Azonban Kolozsvár is elesett. A ki csak tehette, még kiebb jött, Várad-, Debreczenfelé. De a nagyobb rész pénzt, eleséget nem hozhatott volt magával, részint mert ott-hon is csak annyija volt, mivel munkája után naponta élhetett s családját tarthatta, részint a kinek volt is honn pénze, azt minden egyebével együtt a nagy és szinto képzelhetlen sietség miatt, (mert Enyed 5, mond öt perc alatt ürült ki,) ott hagyni volt kénytelen. Kolozsvár este után tehát mit volt mit tenni a kétségbeesőknek, mint ujra elhagyott lakjaikba vonulni. De Enyeden ekkor már oláhok tanyáztak, s üritgeték a pinczéket és k marákat. A győzők vezére parancsára pedig az elfutott lakosok minden vagyonaiból kármentesít-

etének az enyedik által elpusztított lázongó oláh faluk lakossa, sőt a magyar névnek iszonyu gyalázatára az is történt, hogy némely Enyeden maradt polgárok (kik nem futottak el, mert tán az ellenséggel titkos összeköttetésben levén, attól nem volt mit félniök), bizonyos alávaló, gazember vezetése alatt elszaladt s Kolozsvárra menekült polgártársaik házaik kirabolták. Magyarok istene, te láttad ezt!

Mi lesz már most a szegény menekülőkkel? saját tűzhelyökhöz visszatérve is csak nyomornak néznek elébe.

Igy van ez Erdély több magyarjku városával is. Fejérvár (melly a schwarzgelb szellemű várbelieken kívül), mindig magyar érzelmű volt, még legelőbb nagy pusztítást szenvedett. Felvincznek (hol ama véres szájú magyarok laktak, kik utbbi időben a környékbeli oláhságnak nagyon sok veszélyt okoztak,) legnagyobb része földig porrá égett.

Ehez járul, hogy Kolozsvárról, Urbán és Gedeon többeket hadi foglyokul kikért, kik aztán, mint illynek Szebenbe koldettek. Igy pl. biztos tudomásunk van, hogy a derék hitszónok, s tudós természet vizsgáló Nagy Péter, továbbá Kerepey lelkész, és Tilsch könyvárus elvitettek. Hiro, hogy Tilsch fel is akasztatt. Őt szegényt az ellenőrt vitték el, mellynek szerkesztőjét és íróit meg nem találhatván, rajta, mint kiadón töltötték bosszujokat. Ugyan ártatlanul szenved, mert bizony soha radical ember nem volt, s csak mert sből remélt kalmári számításával legtöbb hasznot, adott illy szellemű lapot ki.

Ezen kívül a városokra sartz vettelett. Igy vannak minden oldalról nyomorgatva.

Ime ez Erdély szomorú helyzete.

Most Bem tábornok van kormányunk által ki küldve, hogy egy maga jóvá tegye az eddigelé Erdélyben működött vezérek és telyhatalmu biztosok hibáit és büneit.

Telyes bizalmunk van Bemben. Ő az, kitől mi szegény Erdély felemelése körül legtöbbet várunk, m' eddigi tudósításai is igazolnak. De meg vagyunk győződve arról is, hogy ha neki több erő, mint mennyivel most bir, nem adatik, ha csak ördöge nincs, Erdélyt a tavaszig vissza nem foglalhatja.

Mert uraim, világos, hogy Erdélyt tökéletesen újra kell meghódítunk, s az is világos, hogy tavasszal, ellenségünk addig rendbeszedhetvén s óriásilag nevelhetvén erejét, végetlen sokkal nehezebb lesz meghódítunk azt, mint lehet most.

M. K.

Felsőbánya, december hó, 1848.

(A nagybányai tábornak Désnél történt szerencsétlen ütközete, ennek oka, s okozói, s ebből folyó (anuság.)

Szerkesztő!

Megenged ön, ha oltérek egy kevésbé tárgyamtól. —

Önök lapja volt az, melly Felsőbányáról is egy évnegyedig számüzelve volt a ministerium korholásáért, mert itt is azon remény táplálta a télahíró pártot, hogy csak a volt ministerium mentheti meg a hazát. De kiábrándultak lassan lassan mámorukból, s átkezdtek látni, hogy ön lapjának igaza volt, midőn a ministerium megboldogult (nem is érdemelt mást). S már most nem csak az olvasó egylet, de egy nőtársaság is járja ön lapját. —

Én pedig, ki eleitől fogva becses figyelemmel olvasom, bámultam azon jós-tehetségen, melly eleitől ön lapját jellemzte. — Mert mind azon jóslatok, miket a „Martius 15-dike“ tett, minden de minden még eddig, előbb vagy utóbb beteljesedtek, s én csak akkor fogok kétségbe esni hazám győzelme felett, midőn a „Martius“ ebbe már kétségeskedik. —

Nem szükség többet felemlitenem, csak midőn ön előre megmondá, hogy a ministerium politicája, nem Kossuth politicája, mi ki is világosodott, s ön lapja volt akkor egy azok közül, melly a Kossuth elvei mellett leghatalmasabban vivott, megjósolá, hogy tisztán ostrák-magyar háborúnak nézünk elébe, akkor mondá ön ezt, midőn sokak ezt, rémképnek tartották, — megmondá előre, hogy Görgei lesz lajtai táborunk fővezére, megjövendőlé, mi fog történni Erdélyben stb.

Üdvözlöm tehát „Martius“ azon téren, mellyen jelenleg áll, — új évre ujjult erőt kívánva. — Ne vegye szerénytelenségnek fentolbi szavaimat, mert az igazat szembe, nem hát megett szeretem kimondani, s mivel ön lapja kérielhetetlen ostorozója minden hanyagságnak, és hibának, azért voltam bátor ön lapjába megírni, az alább elől adottakat. —

De térjünk a tárgyra. —

Nem szükség elősorolnom a Katona Miklós vezér őrnagy alatti tábornak Désnél történt gyalázatos futását, sokkal jobban tudvák már azok az olvasó közönség előtt; de sokan fogják mondani, a vezér é ennek az oka, vagy a sereg? Épen azt akarom én is itt fejtegetni.

A mint egy 12—15 ezer főre menő sereg, melly nagy részt Szatmár, Szabolcs, ugocsaí lovas és gyalog nemzetőrökből, s önkéntesekből állott, nagyobb ellent állás nélkül Kővárvidéken s Belsőszolnokon keresztül egész Dés alá vonult. — Nem fürkészem az okát, miért engedett meg az elhagyott néptelen oláh falvaknak, a mieink általi kirablása, elégetése, s szinte a barbar-ságig vitt fosztogatása, s dúlása, nem fürkészem most, miért volt olly nagy hiány az élelmezésben, hogy — mint mondják — egy hélig se volt kenyerek és sójok, — miért volt lehangoltatva hosszas táborozással, s lassu menettel a nép kedélye, kifárasztva, elbágyasztva azon nép, melly házi tűzhelyét s családját oda hagyá szinte inségre juttatva, — ehez járulva még, hogy mind a táborban, mind a nép lakhelyein a cholera dühöngött, — miért vitetett — szántszándékból-e vagy vétkes könnyelműségből, gondatlanságból? nem fürkészem, — egy olly sereg lovas és gyalog sorkatonaság ellen, melly csak a fellázadt Kővárvidéke lecsendesítésére volt használható, többnyire gyakorlailan, fegyelmetlen, rossz fegyverekkel lándsával és kaszákkal (mellynek kezében

a hajdani olmos bot jobb lett volna) rögtönözve kiállított nemzetőrökből állott, és épen olly időben, mellyben ezen zord vidék hóval borított volt. Igy ért a sereg Dés alá, itéljen belőle az olvasó közönség.

Ezeket előre bocsátva, midőn Dés alá sergenk előrték, már akkor e város Urbán által be volt véve, s mint tudva van, Urbán kivonult czélja elérése után a városból, s ugy mentek be a mieink. Ott egynéhány napokat vesztelve, a legrosszabb ellátásban részesültek a mi embereink, mi előre sejdíté, hogy Désnél a mi táborunk nem várt vendég, — megvan vesztégetve benne a levegő, mi majd kiderülend. —

Hogy mi történt az ott élt napok alatt, vagy minek kellett volna történni, most nem vizsgálom, alább előadom, mit kell tennünk most a posteriori. Annyi minden esetre igaz, hogy be van mocskolva Szatmár, Szabolcs, Ugocsa magyarjku népe, örökös szeny marad a magyaron a Désnél történt ütközetért, ha ennek oka s okozói nem fognak a nyilvánosság elébe állítatni. —

Meg kell tehát mondani mind azt, mite tárgyban tudunk, hallottunk, gyanitunk, hogy a majdan történendő szigorú vizsgálatból kitűnjék, valjon a vezér, vagy ennek alárendelt tisztjei, vagy a fegyelmetlen nép e mind ennek az oka? hogy mind azon gyanúsításuk, mellyek már eddig is mind a fővezérre menthetetlen vétkes gondatlanságáért, sőt árulásáért, mind a népre, s ennek tisztjeire haszontalan gyávaságáért, tétettek, részint a bűnösök kiderülvén, lakoljanak. Sujsza már egyszer a törvény szigorral a bűnöst, mert régi dolog, hogy vészes időkben az engedékenység, és nagyilekűség is hiba, a gyengeség és hiba pedig maga a veszély.

El nem hallgathatom, mi lehetett annak oka, hogy a Dézszen túl lévő erdőt, s igen jó védelmi s támadó helyekvésénél fogva használható többi posztókat a mi táborunk el nem foglalta, még az előtt, mielőtt azt Urbán elfoglalta volna, nem fürkészem, hogyan történhetett az, hogy Urbánnak elbujt seregét a mieink észre nem vették, hogy félnapig rendezte Urbán Dézs alatt seregét, mellyről a mieink semmit nem tudtak, vagy, mint mondják némellyek, figyelmeztették volna a fővezért az ellenség dobpergésére, de ő ezen feljelentést fitymálva fogadta volna, hogy lehetett az, hogy Urbán a mi táborunkat egészen véletlenül meglepetve, s rendetlen állásába támadta meg, s ebből keletkezett volna a zavar, s a szaladás?

Mondta e azt a fővezér, „szaladjanak a merre látnak?“ való e, hogy a 16 felszerelt ágyúkból 3 működött, s az ágyúkat a fővezér fedezetlen hagyá, s hogy olly közel állottak az ellenséges ágyúkhöz a mieink, hogy puszkával meglöhetnék a mi tűzereinket? Igaz e, hogy a Dézszen keresztül futó népet a dézsi polgárság ablakokból lödözte? Mind olly körülmények, mik a kormány figyelmét méltán magára vonhatja, s megérdemli, hogy pártatlan férfiből a legszigorúbb vizsgálatot mielőbb rendeljen, s hiteles tanúkul a magukat hősileg kitüntetett bécsi Aulistákat és Vilmos huszárokat lehet leginkább venni. Egyébiránt elvárjuk a fővezériől is nyilatkozatát a sajtó utján.

Ezen szerencsétlen ütközetből igen sok tanúságot merithetünk jövődőre, bár tanulnánk már

